

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Quorumdam recentiorum Thomistarum sententia confutatur

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

num morale suas habet passiones, quæ non con- A]stituunt essentiam bonitatis moralis, sed consequuntur illam, inter quas numeratur dignitas præmii vel laudis, quæ consequitur ad actum virtutis, ut docet D. Thomas supra qu. 21. art. 2. ita malum morale suis proprietatibus gaudet, & una ex illis est dignitas pœnæ.

94. Dices secundò: D. Augustinus variis in locis docet concupiscentiam in non baptizatis esse originale peccatum, non ratione sui, sed ratione reatus, & idem esse tolli reatum, ac tolli peccatum originale, etsi maneat concupiscentia, quia licet maneat actu, transit reatu: Ergo ex mente Augustini peccatum originale in reatu consistit.

95. Respondet Vazquez, ubi supra, Augustinum revera in ea fuisse sententia: cum enim (inquit) circa essentiam peccati originalis multoties suam ignorantiam fateatur, nihil mirum, si vir alioquin doctissimus, & sanctissimus, difficultate rei oppressus, nihil aliud invenerit, in quo essentiam peccati originalis constitueret, quam reatum illum, & in re difficili (ut loquitur Salas disp. 11. sect. 2.) probabiliter fuerit deceptus.

96. Sed hæc responsio S. Doctore, & toti Ecclesiæ injuriosa videtur: Nam sententia illa quæ peccati originalis essentiam in solo reatu & obligatione ad pœnam constituit, in Pelagianorum errorem incidit, ut fateatur ipse Vazquez loco citato num. 14. & patet manifestè: Pelagiani enim non negabant in posteris Adæ obligationem luendi pœnas, sed solum contendebant illam non oriri ex peccato parvulis proprio, seu in ipsis existente, sed ex peccato primi parentis; quod totum fateatur qui originale culpam in sola obligatione ad pœnam constituunt: Ergo si hanc sententiam tenuit Augustinus, in Pelagianam hæresim incidit, & verbis tantum, non re ipsa, originale culpam in posteris Adæ admittit. Quod absurdissimum est, nec solum Augustino, sed etiam toti Ecclesiæ injuriosum: cum sanctum illum Doctorem, ut præcipuum Pelagianæ hæresis extirpatorem, ac invictissimum fidei athletam & Atlantem Ecclesia veneretur & laudet.

97. Hac ergo rejectâ solutione, responderi potest primò cum Montezino, Augustinum lib. 1. de nuptiis cap. 25. & 26. ubi prædictam insinuavit sententiam, non dixisse culpam originale consistere in reatu pœnæ, sed in reatu absolutè: reatus autem absolutè sumptus, est quid diversum à reatu pœnæ, seu obligatione ad illam, & potest accipi pro essentia culpæ, in qua radicatur obligatio ad pœnam; sicque de factò sumitur à D. Thoma hic qu. 81. art. 3. ad 2. asserente per baptismum tolli peccatum originale secundum reatum, id est quantum ad culpam: quo loquendi modo utitur Tridentinum sess. 5. can. 5. & in Scriptura sacra sæpè reatus nomine culpa intelligitur, ut patet ex illo Exodi 32. *Percussit Deus populum pro reatu vituli*, id est pro culpa adorationis vituli.

Secundò dici potest, quod si aliquando Augustinus in reatu pœnæ essentiam culpæ originalis constituit, non accepit reatum formaliter pro obligatione ad pœnam, sed radicaliter & fundamentaliter, pro radice scilicet & fundamento talis obligationis, quæ est privatio justitiæ originalis, in qua, ut infra dicemus, essentia peccati originalis formaliter consistit.

Quorundam recentiorum Thomistarum sententia confutatur.

98. QUIDAM recentiores Thomistæ existimant peccatum originale consistere formaliter in conversione habituali ad creaturam, seu in habitu inclinante hominem ad bonum commutabile ut in ultimum finem, causato in nobis ex peccato Adami. Ita docent Martinez hic qu. 82. art. 1. dub. 1. conclus. 4. Nuño 3. p. qu. 86. art. 2. dub. 2. & Magister Herrera lib. de concep. virginis cap. 15.

99. Hæc sententia, licet majorem probabilitatis speciem præ se ferat, quam præcedentes, gravioribusque nitatur fundamentis, displicet nihilominus aliis D. Thomæ Discipulis. Primò, quia S. Doctor qu. 5. de malo ar. 2. ait: *In peccato originali non est conversio, sed sola averfio, vel aliquid averfioni respondens, scilicet destitutio animæ à justitiâ originali; & idè peccato originali non debetur pœna sensus, sed solum pœna damni, scilicet carentia visionis divinæ.* Ergo juxta principia doctrinæ D. Thomæ, peccatum originale non potest consistere in conversione habituali ad creaturam ut ultimum finem, causata in nobis ex peccato Adami.

100. Confirmatur: D. Thomas locis §. sequenti citandis, nihil aliud in peccato originali agnoscit, nisi pro materiali concupiscentiam, & pro formali privationem originalis justitiæ: At si formaliter esset aliquid positivum, nimirum conversio habitualis ad bonum commutabile, aliquid aliud importaret, imò privatio originalis justitiæ, ejus essentiam & rationem formalem minimè ingrederetur: Ergo &c.

101. Secundò, Ex peccato Adami non potest resultare in nobis aliqua qualitas, seu habitus inclinans animam in bonum commutabile ut in ultimum finem: Ergo in tali habitu, seu habituali conversione, peccatum originale consistere nequit. Consequentia manifesta est, peccatum enim originale ex præterito Adami peccato transfunditur & derivatur in posteros. Antecedens verò suadet: Vel talis habitus derivaretur in nobis ex peccato Adami ut à causa efficiente physica, vel duntaxat ut à causa morali? Neutrum dici potest: Ergo &c. Major patet, Minor probatur quantum ad primam partem. Si peccatum Adami esset causa physica transfusionis hujusmodi habitus, inclinantis animam in bonum commutabile ut in ultimum finem, vel id haberet ex natura sua, vel ex elevatione divina, vel ex vi pacti quo Deus Adamum constituit suæ posteritatis caput? Sed ex nullo ex his capitibus id potest habere: Ergo non potest esse causa physica transfusionis illius habitus in posteros. Major patet à sufficienti enumeratione eorum, à quibus dictam causalitatem peccatum Adæ fortiri poterat. Minor autem pro prima parte manifesta videtur. Actus enim quo Adam peccavit, fuit immanens ex natura sua: Ergo solum habet ex illa, & attentis quæ illi ab intrinseco competunt, posse terminum physicè in proprio subjecto producere; hæc enim est natura actus immanentis.

102. Secunda etiam pars Minoris non minus videtur perspicua, quia aliàs transfusio culpæ originalis Deo tribueretur, essetque ab illo ut authore speciali; quod non minus ei repugnat

quàm esse causam peccati actualis. Sequela patet: A
Effectus enim proveniens ab aliquo ut elevato,
attribuitur elevanti, ut in effectibus omnium
instrumentorum videre licet: Ergo si peccatum
Adami physicè efficienter ex elevatione divina
ad peccati originalis, seu prædicti habitus, in quo
Adversarij peccatum originale formaliter con-
sistere docent, transfusionem concurreret, Deo ut
causæ speciali ejus transfusio tribueretur.

103. Tertia verò pars suadetur: Actus ille ex vi
æti non fuit immutatus physicè, sed ad summum
moraliter: Ergo quoad physicum influxum
æquè impotens manit, supposito pacto, ac erat
ante pactum; transitus enim de non potente
physicè in physicè potentem, cum physicus &
intrinsicus sit, physicam & intrinsicam varia-
tionem exposcit.

104. Ex hoc confutata manet solutio aliquorum,
qui dicunt peccatum Adami habere quod sit
causa illius habitus, inclinantis animam in bo-
num commutabile, ex eo quod est peccatum capi-
tis, habentis proinde vim infectivam totius
naturæ. Nam peccatum Adami, ex eo quod fue-
rit peccatum capitis, nihil physicum habet, quod
non haberet, si esset ab illo patratum ut à singu-
lari persona: At hoc secundo modo peccatum
ab ipso non haberet vim ad physicè producen-
dum prædictum habitum in nobis: Ergo neque
illum habet, licet ab ipso ut à capite naturæ
committatur.

105. Secundo probatur eadem prima pars Minoris
principalis. Peccatum actuale Adami non existit
modò physicè: Ergo nequit physicè efficienter
influcere in prædictum habitum ad bonum com-
mutabile inclinans, in quo Adversarij pecca-
tum originale constituunt.

106. Dices, quod licet peccatum Adami non exi-
stat formaliter in se, existit tamen virtualiter in
semine corrupto, quod est instrumentum produ-
ctivum naturæ, & peccati originalis conse-
quentis naturam.

Sed contra: Illud peccatum nihil physicum
produxit in semine, per quod in ratione instru-
menti physicè in prædictum habitum influentis
constitueretur: Ergo nequit virtualiter existere
in semine. Consequentia patet, nam agens prin-
cipale solum existit virtualiter in alio, vel quan-
do est virtus illius ex natura sua, sicut calor est
virtus ignis, vel quando aliquid in illo producit,
ratione cujus illud sibi subordinet: At semen ex
natura sua non est virtus peccati Adami, sed so-
lius naturæ humanæ: Ergo si in semen nihil phy-
sicum ex peccato Adami derivetur, non potest
tale peccatum in eo virtualiter remanere. Ante-
cedens autem probatur primò ex jam dictis:
nam illud physicum nequit ex peccato Adami ex
sua natura, & attentis illis que ab intrinseco ta-
li peccato competunt, efficienter causari: cum
attentà physicà entitate illius, sit ejusdem ratio-
nis ac si capitale non esset; nec ex elevatione di-
vina, neque ex vi pacti, ut jam ostendimus: Ergo
nihil physicum ex illo potest derivari in se-
men &c. Secundo idem Antecedens suadetur ex
dictis supra art. 3. Vel illud physicum per pecca-
tum Adami productum in semine, esset qualitas
morbidà permanentè ipsi inherens, ut volue-
runt Gregorius, Richardus, & alij antiqui Theo-
logi; vel qualitas fluida, seu motio intentiona-
lis, semen subordinans peccato Adami ut causæ
principalis, sicut aliqui ex nostris Thomistis exi-
stimant? Neutrum dici potest, ut ibidem evi-

107. denti ratione monstravimus: Ergo ex peccato
Adami nihil physicum potest produci in semine,
per quod in ratione instrumenti physici ad pro-
ducendum prædictum habitum, in quo Adver-
sarij peccatum originale consistere docent, con-
stituitur.

Dices, ex hac ratione sequi, quod etiam juxta
nostram sententiam, constituentem peccatum
originale in privatione, semen non possit per
modum instrumenti physici ad ejus productio-
nem concurrere, cujus oppositum supra art. 3.
docuimus.

Sed negatur sequela, nam juxta sententiam
constituentem peccatum originale in privatio-
ne, non requiritur ad ejus efficientiam superad-
ditio alicujus virtutis positivæ in semine, sicut
necessaria est juxta constituentem illum in habi-
tu; sed sufficit vis quædam privativa, seu defe-
ctus vigoris ad communicandum justitiam origi-
nalem, quo pollebat in statu innocentie, ut ibi-
dem declaravimus.

108. Secunda pars Minoris principalis, in qua dixi-
mus, Adamum per suum peccatum non posse esse
causam efficientem duntaxat moralem prædicti
habitùs, ad bonum commutabile inclinantis (in
quo Adversarij peccatum originale constituunt)
breviter suadetur. Tum quia causa moralis non
præbet ex vi sua sufficientem influxum in effe-
ctum, quo illum executioni mandat, sed tantum
ad id movet & excitat alienam voluntatem:
constat autem Adamum non hoc modo ad pec-
catum originale, quod in nobis transmittitur,
concurrere, cum nulla sit alia voluntas quam
moveat & excitet ad ejus productionem. Tum
etiam quia causa moralis alicujus effectus sem-
per debet habere comitem causam ejus phy-
sicam, nempe illam voluntatem quam allicit &
mover ut illum executioni mandat: Ergo quic-
quid sit de causalitate morali Adami in nostrum
peccatum, debet necessariò concedi aliqua causa
physica, quæ ad illud executivè concurrat.

Hæc sententia magis confutabitur ex dicendis
disputatione sequenti, ubi ostendemus peccatum
habituale personale non consistere in habitu in-
clinante voluntatem in bonum commutabile ut
in ultimum finem: si enim Adamus in sua
propria voluntate non produxit talem habitum
quando deliquit, neque illum producit alij
peccatores, non est cur ab ipso Adamo produci
debeat in voluntate parvulorum, in quibus non
plura requirenda sunt pro constituendo origina-
li peccato, quàm in eodem Adamo & in reli-
quis pro constituendo habituali peccato perso-
nali, ut de se manifestum est.

S. IV.

Vera sententia explicatur. & auctoritate
D. Thomæ fulcitur.

109. LICET in hac questione difficile non sit alio-
rum impugnare placita, & ostendere quid
non sit originale peccatum, veram tamen pro-
ferre sententiam, & explicare quid illud sit, &
in quo ejus ratio formalis consistat, difficillimum
apparet, eò quod hujus peccati natura obscu-
rissima sit, & humanæ mentis aciem planè tran-
scendat. Attamen ea opinio videtur probabilior,
ac menti & doctrinæ D. Thomæ conformior,
quæ docet rationem formalem constitutivam
peccati originalis, esse privationem justitiæ ori-
ginalis, esse privationem justitiæ ori-